

Strid om gruvedrift i Noreg

– før, no og i framtida

Illustrasjonar til innlegg på Naturvernforbundet sitt gruveseminar 25.03.2017

Bondeoppør mot gruver Gullnes, Seljord 1540

Ballangen ca. 1640

Kárášjohka 1850 –

Titania 1980-talet – og no

Sydvaranger

1904–25, 1927–44, 1952–96, 2008–15, 2016–?

Biedjovággi

1970–75, 1986–91, (2011–13)

Kvalsund

1850–?, 1900–11, 1918–31, 1971–78, (2010–?)

Førdefjorden – Nordic Mining

Verdalskalk

Kodal – Fosfor og jern

Ljøsenhammaren – dolomitt

Håper Bodø bystyre snur

Børge Torbergson i Norges Miljøvernforbund Nordland håper det nye bystyret i Bodø ikke tillater dolomitt-drift i Ljøsenhammaren.

INA SAST SOLI
99 29 41 94

MISVER/SALTDAL: – Det blir ikke noe mindre asbest i dolomitten av at Arne B. Vaag påstår at dolomitten er fri for asbest. Dette skriver Børge Torbergson i klagen til Bodø kommune i juli i 2014.

Ingen dokumentasjon

Torbergson har lenge engasjert seg mot den eventuelle dolomitt-driften i Ljøsenhammaren. Han mener at SMA Nordland enten har unnlatt å levere lovpålagt informasjon om dolomitten, eller ikke gjort noen utredning i det hele tatt. I klagen skrevet i fjor sommer viser Torbergson til at kun ha Bodø kommune om å få utlevert dokumentene som sier at dolomitten ikke inneholder asbest.

– Jeg fikk beskjed om at bystyret hadde gjennomgått dokumentene og ikke funnet noen som helst dokumentasjon på at dolomitten var fri for asbest, sier Torbergson.

– Kan gi kreft

Det Torbergson etterpoer, er en utredning av hvorvidt det kreftfremkallende asbestmineraler tremolitt finnes i dolomitten i Ljøsenhammaren.

– Kommunen fant ikke noe annet enn en fagrapport fra 1972.

Han sier at det er lite tilfellekde om det er den rapporten som er lagt til grunn for vedsket og reguleringsplanen.

– I 1972 var asbest et helt vanlig byggemateriale til tak og vegger, og ingen visste hvor kreftfremkallende asbest var.

Redd for støvskyer
Torbergson er redd for støvskyer som kan mener vil oppstå under utheitingen og fraktingen av dolomitten.

Hytteeierne i Ljøsenhammaren og de som er boet på Langset kan bli utsatt for disse støvskyene. SMA Nordland sier de har planer om å bruke vann for å dempe skyene, og at utkjøringen ikke vil bli gjort i turistsesongen. Jeg har mine tvil om at det vannet ikke kommer til å fryse om vinteren, sier han.

Egne prøver
Torbergson fikk svar fra SMA Nordland om at de hadde tatt prøver og at dolomitten var ren. Torbergson mener likevel at prøvene skulle vært tatt av en nøytral part, og at prøven dosetten var tatt fra det rensede området.

– Vi har sikret oss åtte til ti prøver fra forskjellige områder av forekomsten i Kvibergset som vi skal teste, sier Torbergson.

ina.soli@bystyret.no

– Det var ikke vi som tok prøvene

Styreleder i SMA Nordland sier at det ikke var deres selskap som tok prøvene, men at de ble gjort av en nøytral part under prøvedriften.

MISVER/SALTDAL: – Den er helt nøytral utført. Hvis ikke Miljøvernforbundet tror det, så får de dra i ta prøver selv. Så lenge de kan bevise at den kommer i fra Ljøsenhammer, sier styreleder Arne B. Vaag.

Godkjent og nøytral

Vaag mener at det arbeides på en måte som ikke holder mål, og at påstander ukritisk kastes ut.

– Vi har godkjente og nøytrale undersøkelser som viser at forekomsten ikke har noen forbytt verdier knyttet til asbest. At noen påstår noe annet får de bare gjøre, men det har ikke noe hold i virkeligheten, sier han.

– Ingen støvskyer

Vaag sier at det ikke vil forekomme

noen støvskyer etter utvinningen eller under transporten av dolomitten.

– Det der blir regulert av forurensningsmyndighetene. All håndtering av bergmateriale er underlagt veldig strenge regler, og vi har rammerverk og regler i forholdet oss til, sier han.

Positiv behandling
Vaag håper på en positiv behandling i torsdagens bystyremøte, og han sier at denne dolomitt-forekomsten vil komme det lokale til gode.

– Det vil føre til en lokal verdiskapning. Blide med aktiviteten i bruddet og med transporten, hvor det kommer arbeidsplasser som er viktig å gi folk muligheten til å ta del i.

KONSEKVENSER: Børge Torbergson mener dolomitt-drift i Ljøsenhammaren kan få alvorlige helsekonsekvenser. – I grunnteksten paragraf T12 står det at man må forvalte naturen med tanke på eterskonne. Det blir ikke overholdt om det tilstas dolomitt-drift, sier Torbergson. Han har engasjert seg i saken, og skrevet flere klager og løsesinnlegg mot planene om utheitingen. Foto: Ina Sand Soli

Mener det er lite asbest

Under innstillingen til fjorårets bystyremøte ble klagen fra blant annet Miljøvernforbundet vurdert.

MISVER/BODØ: Norges Miljøvernforbund Nordland, Ljøsenhammer Seterlag og Trollhaugen hytteforening sendte alle inn klage til bystyrets vedtak i fjor.

Alle ble vurdert til å bli berørt av vedsket, og bystyret tok derfor en vurdering av klagen.

Spørsmål om asbest

Klagen ble likevel ikke tatt til følge, da administrasjonen mente at det ikke fram noen nye opplysninger i saken.

Miljøvernforbundet hadde flere punkter i sin klage, og deriblant var forekomsten spor av asbest.

Administrasjonen tok derfor kontakt med Norges Geologiske Undersøkelser (NGU). De fikk til svar at det var spor av tremolitt-asbest i flere av prøvene, men at asbesten utgjorde en prosent av hele dolomittmassen.

Ulike meninger

Videre står det i dokumentet at administrasjonen registrerer at NGU og SMA Nordland har forekjøpplige oppfatninger om asbest i Ljøsenhammaren, siden Arne B. Vaag har sendt mail om at det ikke finnes asbest i dolomitten.

ina.soli@bystyret.no

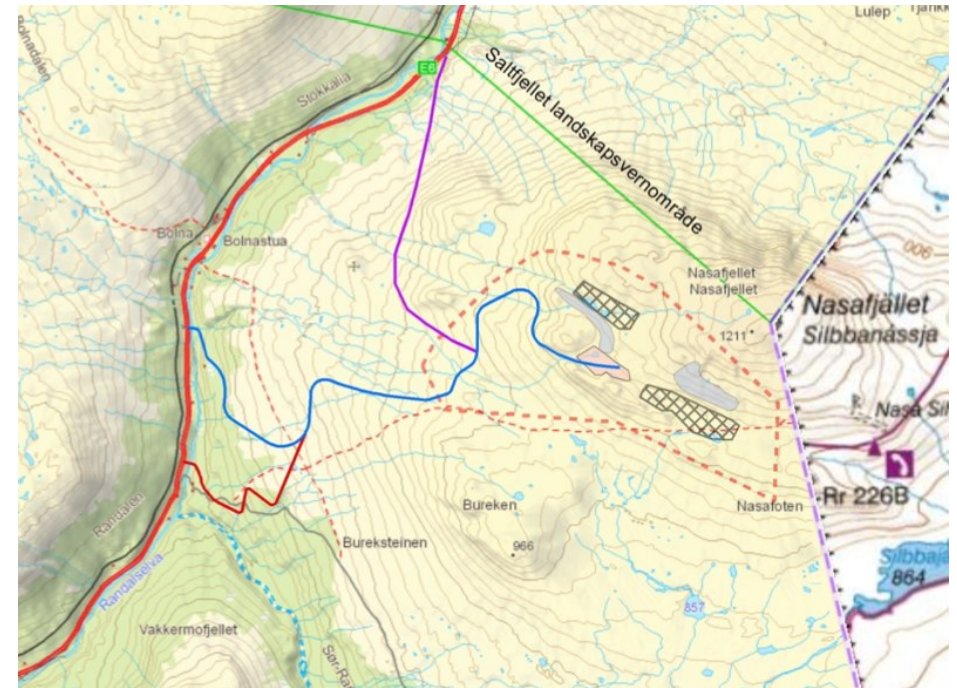

– TA PROVE SELV. Styreleder i SMA Nordland, Arne B. Vaag, sier at hvis ikke Miljøvernforbundet tror på prøvene eller at de ikke tror prøvene ble tatt av en nøytral part så får de dra i ta prøver selv. Arkivfoto: Helge Simonsen

ina.soli@bystyret.no

Nasafjell – kvarts

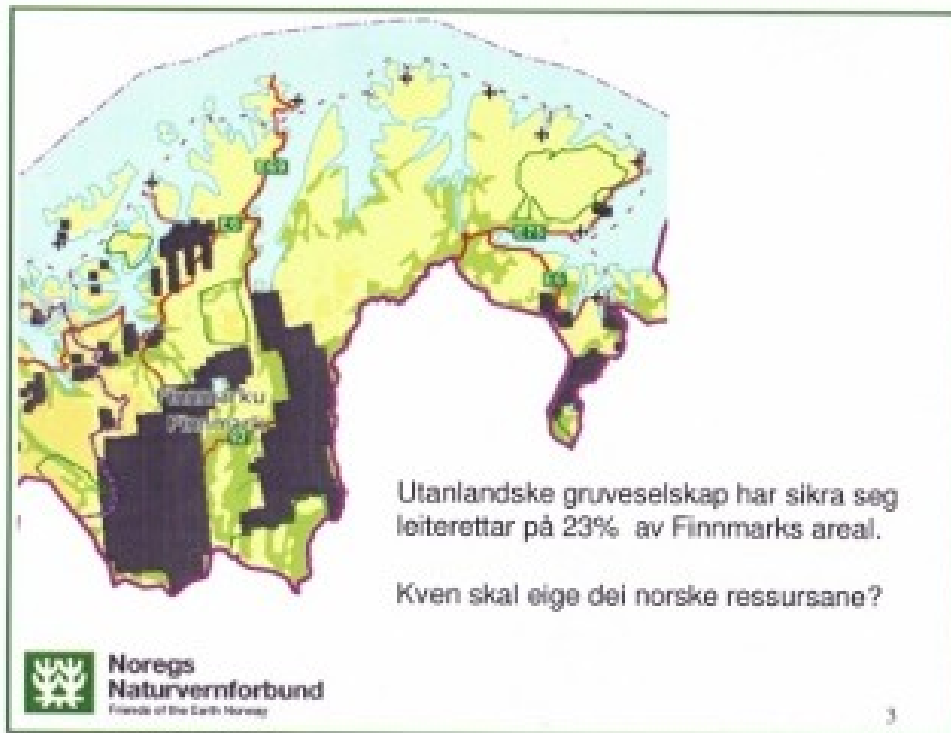
Sulitjelma – koppar

Sortland – grafitt

Minerallova ga bort landet

[illegible]

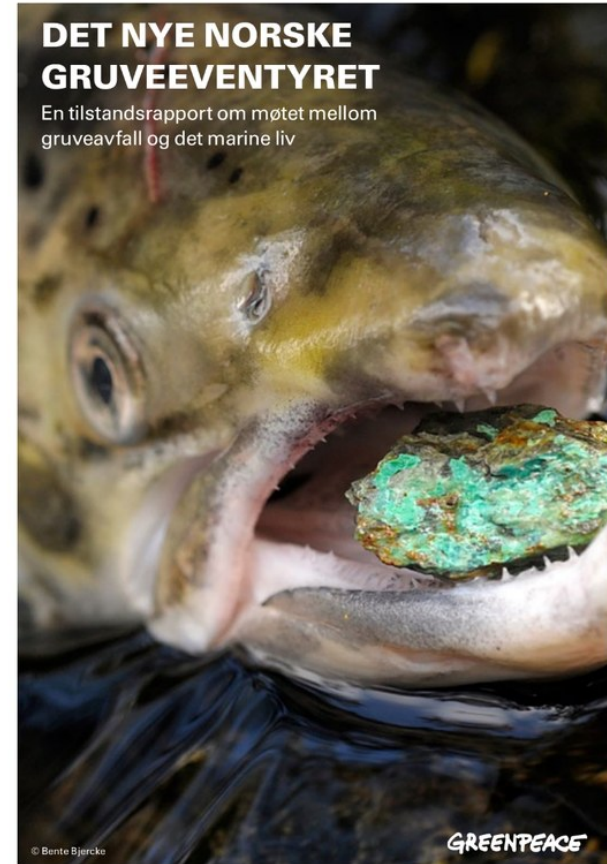
Partia og mineralpolitikken

Næringsorganisasjonane og mineralpolitikken

Miljøorganisasjoner og gruver

Sibelco – Stjernøya – nefelinsyenitt

Søve – Niob

Sametinget – på kva for side?

Gruvepolitisk plattform for Naturvernforbundet

1. Langsiktig perspektiv og reelt samfunnsmessig behov
2. Minimalisere inngrepa
3. Hindre tap av natur og naturbaserte næringar
4. Restaurering av naturområde
5. Ressurs, ikkje avfall
6. Avfallsavgift som virkemiddel
7. Tilbakefylling
8. Forbod mot sjødeponi
9. Reinseteknologi
10. Vassforskrifta, naturmangfaldlova og uavhengig fagkompetanse
11. Krav til økonomisk garanti og samfunnsmessig god drift
12. Internasjonalt leiande på miljø

Mineralhierarkiet – Naturskyddsföreningen

- A. Forebygg behov for nybryting av mineralressursar, gjennom ...
- B. Gjenbruke materiale og produkt som inneheld mineralressursar, gjennom ...
- C. Gjenvinne allerede brote mineral, gjennom ...
- D. Nybryting av mineral, får skje ...

Kva må gjørast?

1. Styrke kunnskapen vår
2. Få det vi veit ut til folket
3. Bygge alliansar
4. Demonstrasjonar og aksjonar
5. Inn på motstandaren sin banehalvdel
6. Lovverket og rettsapparatet
7. Vi treng fleire idear